

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 6Csp/160/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718204573
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Bauer
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2019:5718204573.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin sudcom Mgr. Martinom Bauerom v spore žalobcu: S. C., a.s., IČO: 31 340 890, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábřežie 4, právne zastúpeného: AK Antol, s.r.o., IČO: 47 257 024, so sídlom v Pezinku, Hviezdoslavova 546/14, proti žalovanej: X. S., H.. XX.XX.XXXX, R. C. R. XX/X, Z., t.č. bytom Dobrý Pastier - Kláštor pod Znievom, o.z., Gymnaziálna 162, Kláštor pod Znievom, zastúpená opatrovníkom: Dobrý pastier - Kláštor pod Znievom, o.z., Gymnaziálna 162, Kláštor pod Znievom, IČO: 42 066 387, o zaplatenie 4.258,93 € s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 4.255,93 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.255,93 € od 22.05.2019 do zaplatenia, všetko v pravidelných mesačných splátkach vo výške 5 €, splatných vždy k 20. dňu príslušného kalendárneho mesiaca, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovi sa voči žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 99,86 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu dňa 28.11.2018, na ústredný portál verejnej správy dňa 27.11.2018, sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia sumy 4.258,93 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.258,93 € od 05.11.2018 do zaplatenia a náhrady trov konania, a to z titulu bezdôvodného obohatenia. Uviedol, že žalobca a žalovaná uzatvorili dňa 15.05.2015 zmluvu o úvere č. 2666269884, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 5.000 € s úrokovou sadzbou 13,90 % ročne. Žalovaná sa zaviazala vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky v 108 pravidelných mesačných splátkach vo výške 82 € so splatnosťou prvej splátky dňa 20.06.2015 a poslednej splátky dňa 20.05.2024. Poskytnuté finančné prostriedky boli z veľkej časti použité na splatenie iného úveru, ktorý žalovanej poskytol žalobca vo výške 2.749,15 € a suma 2.250,85 € bola poukázaná na osobný účet žalovanej. Žalovaná doposiaľ uhradila splátky v celkovej výške 741,07 €. Dňa 21.03.2016 podala žalovaná na Okresný súd Martin žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o úvere č. 2666269884, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 5C/95/2016. Rozsudkom zo dňa 23.11.2016, č.k. 6Ps/5/2016-74, bola žalovanej obmedzená spôsobilosť na právne úkony tak, že nie je spôsobilá konať pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej správy, nakladať s nehnuteľným a hnutelným majetkom, vykonávať právne úkony, uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ku ktorým je zo zákona alebo dohodou účastníkov potrebná písomná forma. Na základe uvedených skutočností si žalobca voči žalovanej uplatňuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia spolu s úrokom z omeškania.

2. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi založenými v spise a obsahom pripojených spisov zistiť nasledovný skutkový stav:

3. Dňa 15.05.2015 žalobca uzavrel so žalovanou zmluvu o spotrebiteľskom úvere - lepšia splátka, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 5.000 €, ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť v 108 mesačných splátkach vo výške 82 € so splatnosťou prvej splátky dňa 20.06.2015 a každej ďalšej splátky dňa 20. dňa v mesiaci. Výška úrokovej sadzby bola dojednaná vo výške 13,90 % ročne a RPMN vo výške 14,90 €. Priemerná RPMN činí 11,58 %. Dátum konečnej splatnosti úveru je 20.05.2024. Úver bol čerpaný dňa 15.05.2015.

4. Z výpisu z úverového účtu mal súd preukázané, že žalovaná uhradila na úver splátky v celkovej výške 744,07 €.

5. Písomným podaním doručeným súdu dňa 28.05.2019 sa opatrovník žalovanej vyjadril k žalobe. Uviedol, že žalovanej bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony z dôvodu, že od narodenia trpí duševnou poruchou v pravom slova zmysle, a to mentálnou retardáciou stredne ťažkého stupňa s poruchami emotivity a správania. Nie je schopná hospodárenia s finančnými prostriedkami. Je narušená aj orientácia. Je ľahko manipulovateľná a ovplyvniteľná. Z uvedených dôvodov Okresný súd Martin rozsudkom zo dňa 11.04.2017, sp. zn. 5C/95/2016, rozhodol o neplatnosti úverovej zmluvy č. 2666269884 zo dňa 15.05.2015. Nárok žalobcu odmietajú. Žalovaná vzhľadom na jej mentálny stav nebola schopná prísť sama na to, že si mohla zobrať úver v banke a takýto zložitý právny úkon vykonať. V čase uzatvárania úverovej zmluvy bola imobilná. Žalovaná je dodnes odkázaná na invalidný vozík. Žalovaná bola niekým zneužitá. Do banky musela byť privezená na invalidnom vozíku a pravdepodobne len poslušne podpísala dokumentáciu, ktorá jej bola predložená. Sama nemala možnosť pochopiť závažnosť svojho podpisu, a to, aký záväzok z toho vyplýva. Vzhľadom na jej mentálny stav a imobilitu je tiež prakticky nemožné, aby finančný obnos prebrala a mala s peniazmi možnosť slobodne nakladať. Nie je možné, aby osoba s jej mentálnou úrovňou bola schopná rozhodnúť o tom, že časť úveru má byť použitá na splatenie predchádzajúceho úveru. Žalovaná je v danom spore v skutočnosti poškodenou. Nielen, že bola zneužitá na uzavretie úverovej zmluvy, pričom reálne finančné prostriedky čerpal niekto iný pre svoje potreby, ale aj prišla o peniaze, ktoré jej strhla banka z účtu na základe neplatnej úverovej zmluvy. V dôsledku toho sa dostala do situácie, že si nebola schopná v roku 2015 uhrádzať náklady za poskytované sociálne služby. Žalovaná v uvedenom čase žila so svojou sestrou, ktorá bola odsúdená na nepodmienečný trest odňatia slobody za týranie blízkej a zverenej osoby.

6. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní zotrval na podanej žalobe. Úver bol žalovanej poskytnutý dňa 15.05.2015. Suma 2.749,15 € bola použitá na splatenie iných dvoch úverov žalovanej, bola poukázaná na tieto úverové účty. Suma 2.250,85 € bola poukázaná na osobný bežný účet žalovanej vedený v S. C..

7. Opatrovník žalovanej na pojednávaní uviedol, že nesúhlasí s podanou žalobou. Žalovaná nemala možnosť sa brániť vzhľadom k jej duševnému stavu. Niekoľko ju zobral na silu do banky. Bola prinútená zmluvu podpísať. Z uvedeného dôvodu bola vyhlásená aj za neplatnú. Ak bude zaviazaná na plnenie, došlo by k ďalšiemu jej poškodeniu. Žalovaná poberá invalidný dôchodok približne vo výške 300 €. Za pobyt v sociálnom zariadení uhrádza sumu 250 € mesačne. Zvyšná suma slúži na jej osobné potreby, lieky, osobná hygiena a podobne.

8. Okresný súd Martin rozsudkom zo dňa 23.11.2016, č. k. 6Ps/5/2016-74, právoplatným a vykonateľným dňa 18.01.2017, obmedzil žalovanú v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilá konať pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej správy, nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, vykonávať právne úkony, uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ku ktorým je zákona alebo dohodou účastníkov potrebná písomná forma. Zároveň súd ustanovil žalovanej za opatrovníka Dobrý pastier - Kláštor pod Znievom, o.z., Gymnaziálna 162, Kláštor pod Znievom, IČO: 42 066 387, ktorý je povinný opatrovankyňu zastupovať pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilá a spravovať jej majetok v bežných veciach.

9. Okresný súd Martin rozsudkom zo dňa 11.04.2017, č.k. 5C/95/2016-60, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 13.07.2017, č. k. 9Co/191/2017-91, právoplatným dňa 11.10.2017,

určil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 2666269884 uzatvorená dňa 15.05.2015 medzi žalobcom a žalovanou je neplatná.

10. Podľa § 489 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) Záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 451 ods. 1, 2 OZ Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 38 ods. 2 OZ Takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Podľa § 457 OZ Ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/87/20150101>> platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Podľa § 232 ods. 4 CSP ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

11. Na základe vykonaného dokazovania súd žalobe čiastočne vyhovel, nakoľko v časti uvedenej vo výroku I. rozsudku mal preukázanú jej dôvodnosť. Súdu bolo nesporne preukázané, že žalobca a žalovaná uzatvorili zmluvu o úvere, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej finančné prostriedky vo výške 5.000 €. Keďže žalovaná konala v duševnej poruche, zmluva bola vyhlásená za neplatnú. V danom prípade ide absolútnu neplatnosť právneho úkonu ex tunc, t.j. zmluva o úvere je neplatná už od počiatku. Za bezdôvodné obohatenie sa považuje aj plnenie z neplatného právneho úkonu, kedy ide o plnenie na základe zmluvy, ktorá sa neskôr ukázala ako neplatná. Dôsledkom neplatnosti je povinnosť zmluvných strán navzájom si vrátiť všetko, čo nadobudli z (neplatnej) zmluvy. Vzájomnú povinnosť majú iba zmluvné strany. Nie je významné, či získal prospech aj niekto iný alebo či došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia aj na úkor niekoho tretieho. Rozhodujúcim pre vydanie bezdôvodného obohatenia je záväzkový vzťah, ktorý vzniká vždy len medzi tým, kto sa obohatil a tým na koho úkor bol obohatenie získané. Nie je rozhodujúce, že tieto finančné prostriedky boli použité na splatenie iného úveru žalovanej, resp. boli použité prípadne treťou osobou. Pre vzťah žalobca - žalovaná je uvedené bezpredmetné. Zakladá to len prípadné ďalšie nároky žalovanej voči tretím osobám. Vecná hmotnoprávna legitimácia je tak daná len zmluvným stranám a pasívne legitimovaným v rámci zodpovednosti bezdôvodného obohatenia je ten, ktorého majetok sa na úkor druhého zväčšil. Majetok žalovanej sa zväčšil na úkor žalobcu. Zanikol jej predchádzajúci úver a zvýšil sa jej disponibilný zostatok na účte. Pre naplnenie zodpovednosti z titulu bezdôvodného obohatenia nie je taktiež rozhodujúce, že žalovaná je obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, resp., že pri uzatváraní zmluvy žalovaná konala v duševnej poruche. Bezdôvodné obohatenie môže nastať aj nezávisle na vôli povinného subjektu (napr. omylom pripísaná platba na účet). Peňažné prostriedky z neplatnej zmluvy boli nesporne poukázané na účty žalovanej (úverový a bežný). Preto okamih bezdôvodného obohatenia nastal pripísaním peňažných prostriedkov poskytnutých na základe neplatnej zmluvy na tieto účty, a nie až (fyzickým) výberom týchto prostriedkov z účtu. Skutočnosť, že tieto peňažné prostriedky na bežnom účte ako aj predchádzajúci (refinancovaný) úver boli čerpané tretími osobami v neprospech žalovanej, je pre zodpovednosť z titulu bezdôvodného obohatenia bezpredmetná. Zakladá iné nároky žalovanej, ale len voči tretím osobám, nie voči žalobcovi. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam bol súd nútený žalobe čiastočne vyhovieť bez ohľadu na okolnosti získania bezdôvodného obohatenia.

12. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol, nakoľko z prehľadu platieb na úver mal preukázané, že žalovaná zaplatila na úver splátky v celkovej výške 744,07 € a nie vo výške 741,07 € ako uvádzal žalobca. Súd žalobu zamietol aj v časti úrokov z omeškania, nakoľko žalobca súdu nepreukázal, že žalovanú vyzval na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovanej, resp. opatrovníkovi bola žaloba doručená až

dňa 20.05.2019, čo možno považovať za kvalifikovanú výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovanej mohla plniť až nasledujúci deň a do omeškania sa dostala dňom 22.05.2019.

13. S prihliadnutím na výšku dlhu a pomery žalovanej súd povolil splácať dlh v pravidelných mesačných splátkach vo výške 5 €, splatných vždy k 20. dňu príslušného kalendárneho mesiaca počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku. U žalobcu ako právnickej osoby nedôjde povolením splátok k výraznému zásahu do jeho majetkových práv, k čomu by naopak mohlo dôjsť na strane žalovanej v prípade, ak by bola povinná uhradiť dlh v celosti, prípadne vo vyšších splátkach. Bola by ohrozená úhrada jej základných životných potrieb. Súd dáva žalovanej do pozornosti, že ak sa dostane do omeškania s plnením jednej splátky, stane sa splatným celý dlh a zanikne jej výhoda plniť dlh v splátkach.

14. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

15. O trovách konania súd rozhodol tak, že úspešnejšiemu žalobcovi priznal pomerný nárok na náhradu trov konania. Žalobca bol úspešný v rozsahu 99,93 % a žalovaná v rozsahu 0,07 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Martin.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.